— De ce s-a creat Internaționala I și ce urmări a avut?
— Ce importanță a avut pătrunderea marxismului în România?

ANUL REVOLUȚIONAR 1848 ÎN EUROPA

Cauzele și obiectivele revoluțiilor din 1848. Anul 1848 a fost un an cu totul deosebit în istoria modernă a Europei. Dezvoltarea economiei capitaliste, a industriei, a băncilor a întărit mult puterea burgheziei. Cultura a pătruns mai adînc în rîndurile popoarelor și s-a trezit conștiința națională. Acestea au făcut ca majoritatea popoarelor să se ridice la luptă pen-

tru drepturi politice, pentru eliberarea socială şi naţională. Naţiunile care trăiau despărţite: italienii, românii, polonezii, germanii etc. luptau şi pentru *unire,* pentru formarea *unui stat naţional unitar.* Ridicîndu-se pentru aceste drepturi, popoarele au aprins flacăra revoluţiei pe aproape întreg continentul european. Un rol tot mai important începea să joace clasa muncitoare, clasa cea mai revoluţionară din societatea secolului al XIX-lea. Dar rolul conducător în revoluţiile de la 1848 l-a avut tot burghezia.

REVOLUŢIA DIN FRANŢA

În timpul monarhiei din iulie, în Franţa, puterea era în mîna marii burghezii financiare, a bancherilor. Burghezia mică şi mijlocie, muncitorimea şi ţărănimea nu aveau drept de vot, nu participau la conducerea ţării. Împotriva guvernului lui Ludovic Filip s-a organizat o puternică opoziţie. Ea cerea reforme economice, vot universal şi chiar înlocuirea monarhiei cu republica.

În anii 1846—1847, în Franţa, din pricina secetei, recolta a fost foarte slabă. De asemena, multe întreprinderi industriale, multe şantiere de construcţie şi-au întrerupt activitatea. Numărul şomerilor a ajuns foarte mare. Nemulţumirile creşteau din zi în zi. Poporul îl învinuia pe rege şi pe Guizot, ministrul său, pentru guvernarea lor abuzivă şi despotică.

Desfăşurarea revoluţiei. Revoluţia a izbucnit în Paris, la sfîrşitul lunii februarie 1848. Opoziţia a organizat o mare adunare de protest împotriva guvernului. Guvernul a căutat s-o împrăştie cu armata. Dar revoluţionarii: muncitori, studenţi, orăşeni, intelectuali, s-au baricadat pe străzi, au luptat cu armata, au cerut abdicarea regelui, au ocupat Palatul regal şi au ars tronul. Speriat, Ludovic Filip a fugit.

Revoluţionarii au ales un guvern provizoriu şi au proclamat republica. În istoria Franţei, aceasta s-a numit **Republica a II-a.** Din guvernul provizoriu făceau parte poetul *Lamartine,* socialistul *Louis Blanc* şi muncitorul *Albert.*

Guvernul provizoriu a dat o serie de decrete revoluţionare ca, de pildă, cel privitor la *dreptul de muncă,* la *libertatea presei şi a întrunirilor.* A stabilit *votul universal.* Ca să dea de lucru muncitorilor, a înfiinţat *Atelierele Naţionale.* Muncitorii care lucrau în Atelierele Naţionale erau plătiţi de stat. Ei credeau că guvernul provizoriu va forma un stat al oamenilor muncii.

S-a ales o *Adunare Constituantă,* în care au intrat mai ales republicani burghezi.

Insurecţia muncitorilor din Paris. Luînd conducerea, Adunarea Constituantă a desfiinţat cluburile muncitoreşti şi Atelierele Naţionale. A arestat mulţi conducători ai clasei muncitoare. A refuzat să dea ajutor ce-

Muncitori din Atelierele Naţionale lucrînd la terasamentul unei căi ferate.

lorlalte popoare europene ,care erau în revoluţie, adică a dus o politică din ce în ce mai reacţionară.

Văzîndu-se trădaţi, muncitorii parizieni au pornit din nou lupta. Cereau să se dea Franţei o Constituţie democrată, să se respecte decretul privitor la dreptul de muncă, să fie eliberaţi conducătorii muncitorilor.

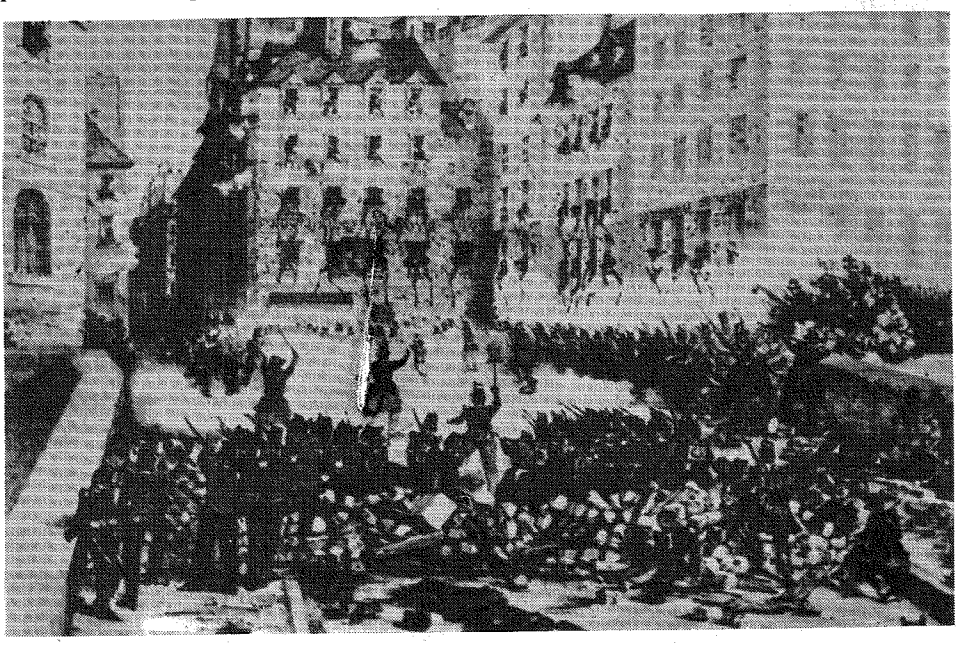

Insurecţia proletariatului din Paris în iunie 1848.

În loc să îndeplinească revendicările muncitorilor, guvernul a adus multe trupe în Paris şi a dat puterea în mîinile generalului *Cavaignac.*

În ziua de 22 iunie, muncitorii s-au baricadat în cartierele lor. Patru zile au luptat cu trupele lui Cavaignac. Numai cu tunul au putut fi distruse baricadele muncitorilor. În luptă au căzut 11 000 de muncitori; mulţi au fost arestaţi, judecaţi şi condamnaţi la închisoare.

Insurecţia din iunie a proletariatului din Paris a fost cea dintîi mare bătălie dintre cele două clase ale istoriei moderne: proletariatul şi burghezia.

După înfrîngerea muncitorilor, politica burgheziei a devenit şi mai reacţionară.

Al doilea imperiu. În toamna anului 1848, Adunarea Constituantă a votat Constituţia *Republicii a II-a.* Constituţia avea un caracter burghez conservator. Ea acorda puteri mari preşedintelui. În alegerile de preşedinte al Republicii Franceze a reuşit prinţul *Ludovic Napoleon Bonaparte,* nepotul lui Napoleon I.

Temîndu-se ca nu cumva muncitorii să se răscoale din nou, burghezia căuta să aducă un guvern „autoritar", adică *dictatorial.* Ludovic Napoleon Bonaparte urmărea acelaşi ţel. Ajutat de marii bancheri şi de un grup de ofiţeri, la 2 decembrie 1852, Ludovic Napoleon s-a proclamat împărat, cu numele de *Napoleon al III-lea.*

Astfel, după patru ani de guvern republican — Republica a II-a — în Franţa s-a instaurat Imperiul al II-lea, condus de un membru al Dinastiei Bonaparte.

LECTURĂ

Printre studenţii români de la Paris, care au participat la revoluţie, se afla şi Nicolae Bălcescu. El a scris atunci prietenului său V. Alecsandri: „Află că naţia cea mare s-a ridicat şi că libertatea lumii s-a mîntuit. Minunata Revoluţie, ce te căiesc că n-ai văzut-o cu ochii, va schimba faţa lumii. Regele a fugit. Republica e proclamată de toţi. Îţi alătur aci o ruptură din catifeaua ce acoperea tronul lui Ludovic Filip... Însumi am smuls-o în Tuileries şi m-am gîndit să-ţi fac şi ţie o părticică..."

Într-un afiş, apărut în timpul insurecţiei din iunie la Paris, se arăta muncitorilor: „Gîndiţi-vă că sînteţi suverani. Amintiţi-vă deviza voastră: Libertate, Egalitate, Fraternitate". *Cînd s-a lansat întîia oară această deviză?*

Un muncitor care luptase în iunie pe baricade declara în faţa judecătorului: „Sînt soldat al republicii democrate şi sociale. Faceţi ce vreţi cu mine... Dar chiar dacă aş fi ameninţat că voi fi pisat într-o piuliţă, n-aş renunţa la răspunderea faptelor mele. Tremur aici tot aşa de puţin ca şi pe baricadă".

ÎNTREBĂRI

— Amintiţi-vă: în 1848 poporul francez proclama Republica a II-a; cînd a fost prima Republică franceză?
— Ce reforme a făcut guvernul provizoriu?
— De ce s-au răsculat muncitorii în iunie 1848?

REVOLUȚIA ÎN STATELE GERMANE

Revoluția de la 1848 din Franța a sunat ca un clopot de alarmă pentru popoarele din întreaga Europă. În multe țări poporul s-a ridicat la luptă pentru libertate și drepturi sociale, politice și naționale.

Cauzele și scopul revoluției în statele germane. După îndepărtarea ocupației franceze, în statele germane s-a dezvoltat mult economia și s-a întărit și burghezia. Revoluționarii germani voiau libertăți economice, sociale, politice, participare la conducerea țării și unificarea Germaniei.

Criza economică a înrăutățit așa de mult situația maselor populare din statele germane, încît revoluția a izbucnit în primăvara anului 1848.

Revoluția în Prusia. Pornit din statele din sud, valul revoluționar a cuprins întreaga Germanie.

În Berlin, capitala Prusiei, demonstrațiile populare au început la 15 martie. Cînd regele Frederic Wilhelm al IV-lea a adus armata, poporul s-a apărat pe baricade. După trei zile de luptă, regele a cedat. A arborat steagul tricolor pe Palatul regal, s-a înclinat în fața victimelor represiunii și a acceptat un guvern liberal. S-a ales apoi o *Adunare Națională Constituantă*. Pentru că burghezia nu l-a îndepărtat pe rege, în această adunare, alături de reprezentanții burgheziei bogate, au pătruns și mulți nobili. În același timp s-a produs și revoluția polonezilor din regiunea Poznan care se afla sub stăpînirea Prusiei.

Văzînd că burghezia se înțelege cu monarhia și aristocrația, muncitorii din Berlin, în iunie 1848, au pornit din nou lupta. Dar guvernul bur-

Populația din Berlin manifestînd în fața Palatului regal (18 martie 1848).

ghez şi regele au adus multe trupe la Berlin, au înăbuşit în sînge insurecţia muncitorilor, au dizolvat Adunarea Constituantă.

Victorios în Berlin, regele Prusiei a trimis trupe şi împotriva oraşelor şi a satelor răsculate din restul ţării. De asemenea, trupele prusace, împreună cu trupele ţariste, au înăbuşit revoluţia poporului polonez.

Parlamentul de la Frankfurt. Ca să realizeze unificarea Germaniei, s-a convocat o adunare a reprezentanţilor poporului german. După numele oraşului unde şi-a desfăşurat lucrările, această adunare s-a numit *Parlamentul de la Frankfurt.* El a votat o Constituţie pentru întreaga Germanie şi a oferit coroana lui Frederic Wilhelm al IV-lea, regele Prusiei. Acesta însă a refuzat. Nu pentru că n-ar fi rîvnit să fie conducătorul întregii Germanii, ci pentru că dispreţuia tot ce era democrat şi nu voia să guverneze pe baza unei Constituţii.

Activitatea revoluţionară a lui Marx şi Engels. Îndată după izbucnirea revoluţiei, Marx şi Engels au tipărit *Noua gazetă renană,* publicaţie democrată şi revoluţionară. Ei luptau pentru unificarea Germaniei într-o republică democratică; desfiinţarea tuturor îndatoririlor feudale; trecerea averilor aristocraţiei în proprietatea statului; vot universal; înfiinţarea Partidului Comunist.

Totodată ei au arătat greşelile Parlamentului de la Frankfurt care, în loc să proclame Republica, a oferit coroana unui rege cu vederi reacţionare si despotice.

Înfrîngerea revoluţiei. Într-adevăr, regele Prusiei nu s-a mulţumit numai cu respingerea coroanei oferite de Parlamentul de la Frankfurt, ci a trimis armata împotriva tuturor centrelor revoluţionare din Germania.

În primăvara anului 1849, Marx, Engels şi alţi revoluţionari comunişti sau democraţi au căutat să reaprindă flacăra revoluţiei. După lupte grele pe baricade, în mai multe oraşe, şi această încercare a fost înfrîntă. Parlamentarii de la Frankfurt au fost împrăştiaţi cu forţa. Burghezia s-a mulţumit cu dreptul de a participa la guvern şi cu unele avantaje economice, cucerite în timpul revoluţiei. Dar problema unificării Germaniei a deschis conflictul dintre Prusia şi Imperiul habsburgic, între Hohenzollerni şi Habsburgi, fiecare vrînd să înfăptuiască această unificare în folosul propriu.

LECTURĂ

Din revendicările Partidului Comunist din Germania:

„1. Germania întreagă va fi declarată republică unică şi indivizibilă...

6. Toate servituţile feudale, dările, clăcile, dijmele etc. care apasă asupra ţărănimii vor fi desfiinţate fără nici o despăgubire.

7. Domeniile princiare şi celelalte domenii feudale, toate minele, întregul subsol etc. vor deveni proprietate de stat".

Cînd parlamentarii de la Frankfurt i-au oferit coroana Germaniei unite, regele Frederic Wilhlem al IV-lea a spus că n-o poate primi pentru că „vine din noroi".

Ce semnificaţie are această expresie?

ÎNTREBĂRI

— De ce poporul dorea unificarea Germaniei?
— Ce deosebire este între calea spre unificare a Germaniei propusă de Parlamentul de la Frankfurt şi cea propusă de Marx şi Engels?

REVOLUŢIA ÎN IMPERIUL HABSBURGIC

Imperiul habsburgic condus de împăraţi cu concepţii absolutiste era, în 1848, centrul crizei revoluţionare din Europa.

Asuprirea socială şi naţională. Sub stăpînirea habsburgilor se găseau italieni, cehi, slovaci, poloni, ucraineni, sîrbi, croaţi, unguri, români etc. Economia se dezvolta încet în Imperiul habsburgic. Mulţi ţărani nu aveau nici pămînt, nici libertate. Popoarele îndurau tot mai greu jugul social şi economic al nobilimii, asuprirea naţională a habsburgilor şi a nobilimii austriece sau maghiare. Toate se pregăteau de luptă pentru îndepărtarea guvernului absolutist, condus de cancelarul Metternich.

Revoluţia din Viena. Revoluţia a izbucnit întîi în Viena, capitala imperiului, în 13 martie 1848. Metternich a trebuit să fugă din faţa mulţimii

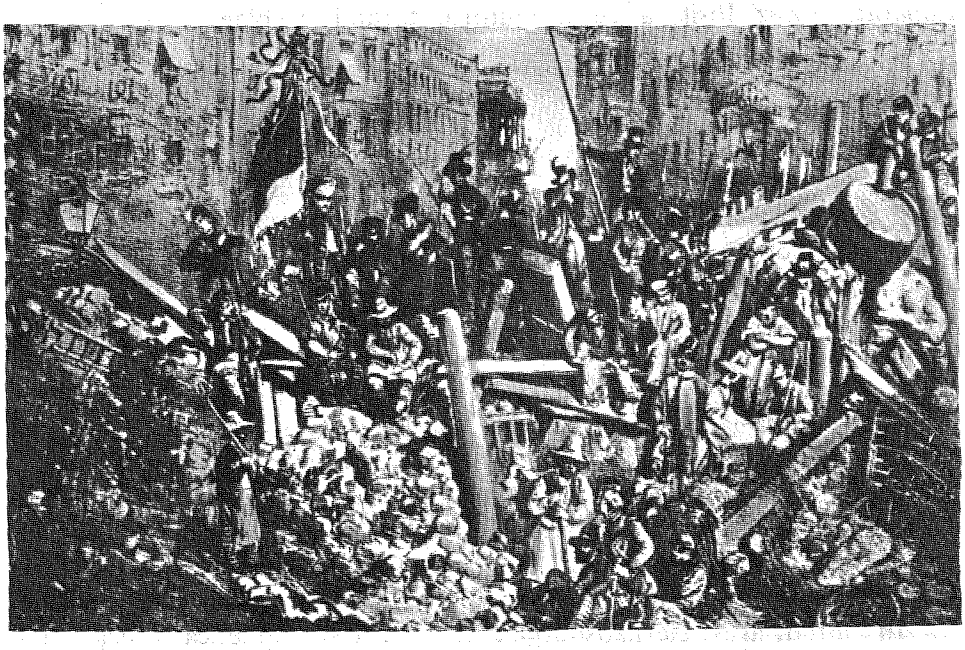

Baricade în Viena în timpul Revoluţiei din 1848.

GIUSEPPE MAZZINI — revoluționar italian — întemeietorul societății secrete Tînăra Italie.

furioase. Îndată după aceasta s-a dezlănțuit revoluția și în alte părți ale Imperiului habsburgic: în Ungaria, Italia, Praga, Cracovia, Lwow, Transilvania. În cîteva zile, întregul imperiu ardea sub flăcările răzvrătirilor populare.

Înspăimîntat de tot ce se întîmpla, împăratul a făgăduit libertăți și Constituție. A părăsit însă Viena și s-a retras în orașul Innsbruck. De aici a pregătit, cu multă dibăcie, contrarevoluția. Mai întîi a ațițat o națiune împotriva celeilalte, cu scopul de a le slăbi forța revoluționară. Apoi a pregătit armatele și le-a trimis împotriva revoluționarilor. În iunie 1848, armatele imperiale au bombardat Praga și au strivit revoluția cehilor. Mulți revoluționari au fost închiși sau expulzați.

În octombrie, numeroase trupe au asediat Viena. Revoluționarii, mai ales muncitorii și tineretul, au luptat eroic. Armata împăratului, dotată cu artilerie și arme bune, a izbutit să-i înfrîngă.

Ca să zdrobească și revoluția celorlalte popoare din imperiu, noul împărat, Franz Iosif, a cerut ajutorul țarului Nicolae I.

REVOLUȚIA ÎN ITALIA

Poporul italian dorea să scape de asuprirea nobililor; să dobîndească libertăți economice și sociale; să obțină drepturi politice; să scuture stăpînirea străină; să înfăptuiască unitatea țării.

Cei dintîi s-au răsculat locuitorii din orașele *Milano* și *Veneția* și au alungat trupele imperiale. Apoi revoluționarii au creat o *Republică la Roma,* condusă de *Giuseppe Mazzini,* cel mai democrat dintre revoluționarii italieni din acea vreme. Regele din statul Piemont, urmărind unificarea Italiei, a pornit războiul cu armata habsburgică. Dar el se temea de adevărații revoluționari, pentru că aceștia, în frunte cu Mazzini și *Giuseppe Garibaldi,* voiau să facă din Italia, Republică. Șovăitor, lipsit de ajutorul poporului, regele a fost înfrînt și a preferat să se înțeleagă cu împăratul Franz Iosif decît cu poporul italian.

În curînd, armatele habsburgice au cucerit și Republica Veneția. Totodată, împotriva Republicii romane au intervenit armatele habsburgice,

franceze şi ale regelui din sudul Italiei. Deşi apărată vitejeşte de revoluţionarii lui Garibaldi, Roma a fost cucerită.

Revoluţionarii italieni au fost înfrînţi. Dar ei nu au renunţat la ideea de libertate şi unitate a Italiei.

REVOLUŢIA ÎN UNGARIA

Revoluţia din Ungaria a fost condusă de nobilimea mijlocie şi de intelectualii patrioţi. Printre conducători s-a remarcat îndeosebi *Ludovic Kossuth.* Revoluţionarii unguri au desfiinţat iobăgia şi astfel au atras de partea lor ţărănimea. Cu ajutorul ei au format o puternică armată revoluţionară cu care au îndepărtat stăpînirea habsburgică şi au format un stat independent maghiar, o Republică liberală. Revoluţionarii unguri au luptat cu forţele contrarevoluţionare, habsburgice şi ţariste.

Dar conducătorii revoluţiei maghiare nu au eliberat celelalte naţiuni, ca: români, slovaci, sîrbi. Aceasta a permis împăratului Franz Iosif să aţîţe o naţiune împotriva celeilalte şi, pînă la urmă, să le înfrîngă pe toate.

Mulţi revoluţionari maghiari, ca şi revoluţionarul român Nicolae Bălcescu, au arătat că stăpînirea habsburgică nu poate fi doborîtă decît printr-o unire revoluţionară a tuturor popoarelor subjugate. Atunci cînd armata revoluţionară maghiară a trebuit să lupte cu armatele habsburgice şi cu cele intervenţioniste ruseşti, Kossuth a văzut că greşise şi a primit să

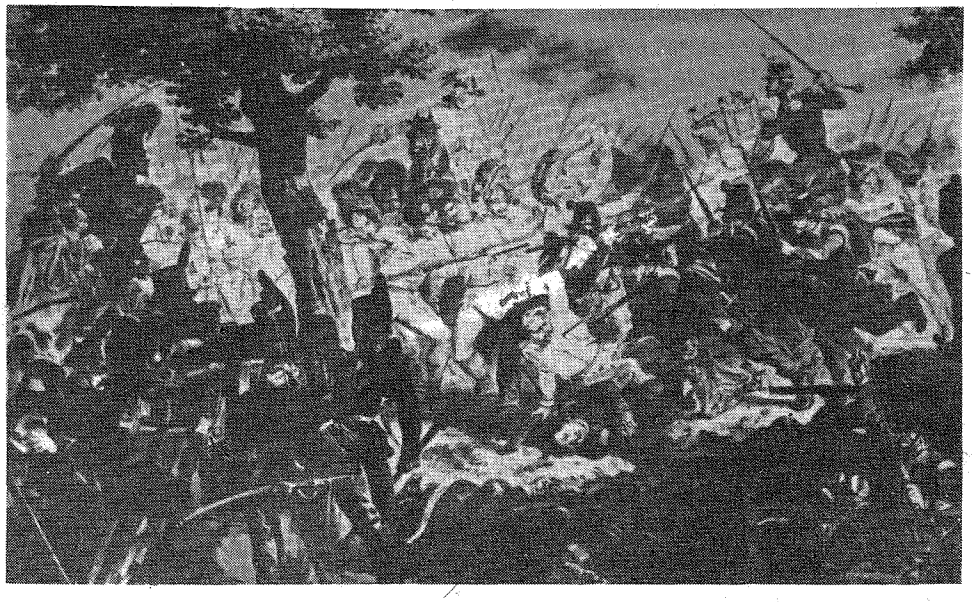

Luptă între armata italiană şi cea austriacă (mai 1848).

LUDOVIC KOSSUTH — orator înflăcărat şi cel mai de seamă conducător al revoluţiei din Ungaria.

se înţeleagă cu revoluţionarii români. Era însă prea tîrziu. Atacată din toate părţile, armata ungară a capitulat la *Şiria* (13 august 1849). Ungaria a căzut iar sub stăpînirea Habsburgilor.

Deşi au luptat eroic, totuşi popoarele n-au izbutit în 1848 să destrame Imperiul habsburgic. L-au salvat şovăiala şi greşelile unor conducători ai revoluţiilor, precum şi ajutorul dat din afară de contrarevoluţia europeană şi îndeosebi de armata ţarului Nicolae I. Dar popoarele nu şi-au pierdut nădejdea că, pînă la urmă, vor cuceri libertatea.

LECTURĂ

Un document din 1851 din Milano dovedeşte teroarea pe care guvernul austriac a instaurat-o după înfrîngerea revoluţiei din 1848. „În noaptea de 30 spre 31 iulie, numitul Sciesa Antonio, tapiţer, a fost arestat de o patrulă pentru că lipea afişe incendiare. După constatarea legală a faptelor, a fost tradus, azi 2 august, în faţa unei comisii militare, condamnat la moarte prin spînzurătoare şi împuşcat la ora doua din lipsă de călău".

Un fruntaş revoluţionar italian declara: „Nu va fi pace în Europa pînă cînd toate naţionalităţile oprimate nu-şi vor fi recucerit independenţa".

Omul de cultură maghiar, Wesselenyi, spunea, în legătură cu asuprirea socială şi naţională: „Dacă nu vrei să fii asuprit de tiranie, nici tu să nu asupreşti pe nimeni cu tirania ta".

Alt revoluţionar, Vasvàri, scria: „Dacă poporul maghiar, italian, ceh, polonez, precum şi austriac se unesc şi se îndreaptă spre acelaşi ţel, aş vrea să ştiu pe cine trimite Metternich împotriva lor? Dacă popoarele se îmbrăţişează frăţeşte vreau să văd unde e puterea care să le înfrîngă? De aceea să trăiască frăţia între naţiuni. Să întindem dreapta noastră sinceră popoarelor vecine şi laolaltă să ne străduim spre ţelul sfînt, deoarece scopul luptelor noastre este comun şi comun e şi duşmanul împotriva căruia trebuie să ducem un război necruţător".

ÎNTREBĂRI

— Care sînt cauzele generale ale înfrîngerii revoluţiei din Imperiul habsburgic?
— Ce înseamnă imperiu multinaţional?
— Care au fost centrele revoluţionare din 1848 din Imperiul habsburgic?

REVOLUȚIA DE LA 1848 ÎN ȚĂRILE ROMÂNE

În 1848, în Țările Române, revoluția a avut un program de luptă pentru dreptate socială, pentru unitate și libertate națională. A condus-o burghezia și intelectualii democrați.

În *Moldova* domnea Mihail Sturdza. O domnie aspră, care nemulțumea masele populare, burghezia și chiar o parte din boierime. La vestea că în Europa s-a aprins flacăra revoluției, intelectualii progresiști și boierii cu vederi liberale au convocat o adunare, la Iași, în 27 martie 1848. În această adunare, fruntași ca poetul *Vasile Alecsandri* sau *Alexandru Cuza* au prezentat o petiție-proclamație, în care se cerea: îmbunătățirea vieții poporului, desființarea cenzurii, libertatea presei. etc.

Dar domnitorul a respins petiția, a arestat pe fruntașii revoluției și a împrăștiat mulțimea cu armata. Unii revoluționari s-au refugiat în Transilvania. Aici, la *Brașov,* au întocmit un *program revoluționar,* prin care cereau eliberarea și împroprietărirea țăranilor, desființarea rangurilor boierești și unirea Țărilor Române.

Nemaiputîndu-se întoarce în Moldova, o parte din revoluționarii moldoveni au activat în revoluția din Transilvania și din Țara Românească.

Poporul român din Transilvania se bucura că prin revoluție ungurii se eliberau de sub stăpînirea Habsburgilor, dar el nu voia să fie înglobat în noul stat pe care revoluționarii maghiari luptau să-l formeze. Poporul român voia să devină o națiune liberă și să se unească cu frații din Moldova și Țara Românească.

La chemarea fruntașilor revoluționari: *Avram Iancu, Gheorghe Barițiu, Simion Bărnuțiu,* peste 40 000 de români s-au adunat la *Blaj,* în ziua de 3/15 mai 1848. Aici s-a stabilit *programul revoluției:* recunoașterea națiunii române, desființarea iobăgiei, libertate economică, învățămînt superior în limba română etc. Zeci de mii de glasuri au cerut atunci și unirea Țărilor Române.

Dar conducerea revoluției maghiare, influențată de unii nobili care aveau moșii în Transilvania, a refuzat să recunoască dreptul românilor la libertate și independență națională. Nici chiar legea care desființa iobăgia nu se aplica în Transilvania. Ca și înainte de revoluție, nobilii maghiari pedepseau crunt pe țăranii care nu-și îndeplineau obligațiile față de feudali.

De mai multe ori, revoluționarii români au cerut să colaboreze cu revoluționarii maghiari și să ducă o luptă comună împotriva absolutismului guvernului habsburgic. Dar revoluționarii maghiari au refuzat.

În *Țara Românească,* revoluția a izbucnit la 9 iunie 1848. În această zi, în cadrul unei mari adunări ținută la *Izlaz,* conducătorii revoluției au lansat o proclamație și un proiect de Constituție, care prevedea: egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor, desființarea iobăgiei și împroprietărirea

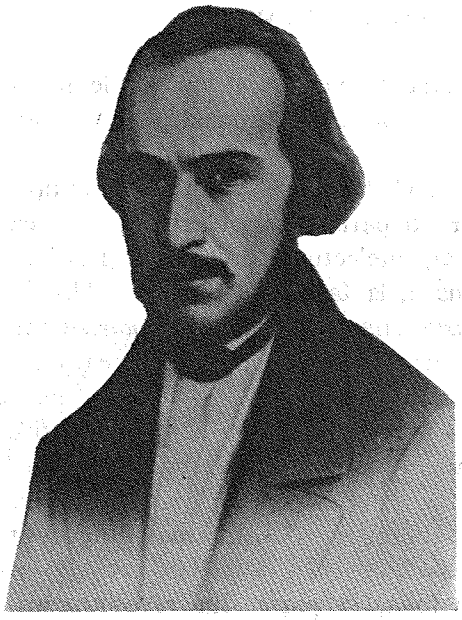

NICOLAE BĂLCESCU, strălucit gînditor politic, democrat-revoluţionar şi mare patriot.

AVRAM IANCU, luptător pentru libertatea şi drepturile poporului român din Transilvania.

ţăranilor, convocarea unei adunări constituante etc. Presa şi conducătorii cereau, cu energie, unirea românilor într-o singură ţară.

La 11 iunie s-a răsculat şi poporul din *Bucureşti.* Domnitorul Gheorghe Bibescu a abdicat şi a fugit din ţară.

Revoluţionarii au format un *guvern provizoriu.* Cei mai vrednici dintre fruntaşii revoluţionari munteni au fost: *N. Bălcescu, Al. G. Golescu, C. A. Rosetti, I. Heliade Rădulescu.*

Guvernul provizoriu a condus ţara aproape trei luni. El pregătea împroprietărirea ţăranilor, alegerea adunării constituante, alcătuirea unei armate populare, proclamarea republicii şi unirea Ţărilor Române.

Dar boierimea reacţionară a cerut ajutorul sultanului. O armată otomană a trecut Dunărea. Revoluţionarii au încercat să se apere în Bucureşti şi în Oltenia. O luptă eroică au susţinut pompierii în *Dealul Spirii* din Bucureşti (13 septembrie 1848).

Astfel, prin înţelegerea reacţiunii interne cu contrarevoluţia externă, revoluţia din Ţara Românească a fost înfrîntă. Cei mai mulţi fruntaşi au fost arestaţi sau siliţi să se exileze. Unii, scăpînd din închisoare, au continuat lupta revoluţionară în Transilvania.

În Transilvania, Avram Iancu, văzînd că maghiarii nu recunosc drepturile românilor, s-a retras în Munţii Apuseni şi împreună cu alţi tineri revoluţionari a alcătuit o puternică armată. Cu aceasta a respins atacurile nobilimii maghiare, potrivnică politicii de eliberare socială şi naţională a

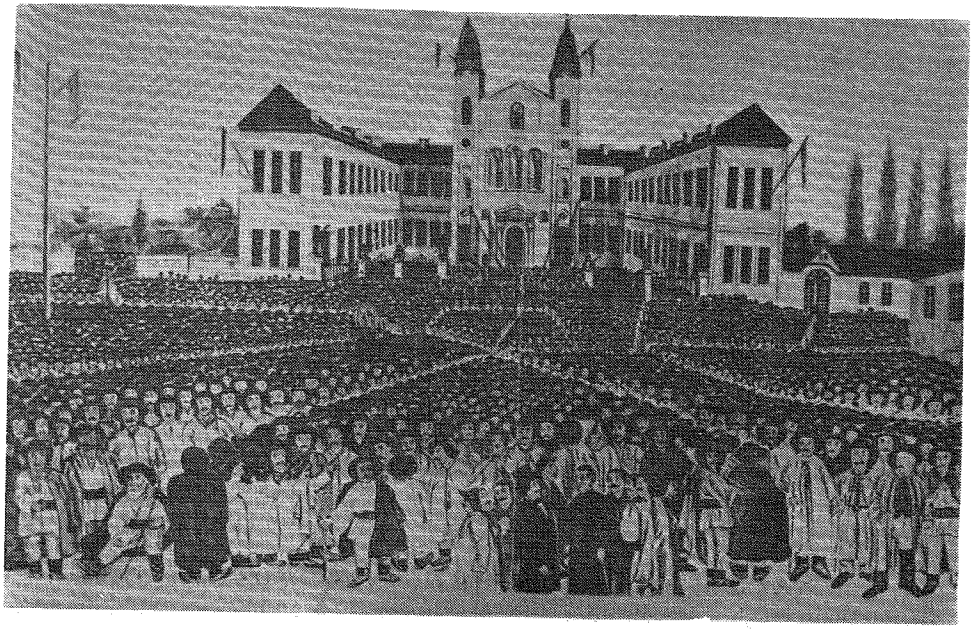

Marea adunare de la Blaj.

românilor. Ciocnirile dintre cele două revoluţii au folosit doar guvernului habsburgic.

Acest lucru l-au înţeles toţi oamenii progresişti şi iubitori de libertate români şi maghiari. N. Bălcescu, înfruntînd multe primejdii, riscîndu-şi viaţa, a răzbătut cu mari eforturi în Ungaria, pînă la Kossuth şi nu s-a lăsat pînă nu l-a convins să încheie o înţelegere cu Avram Iancu, recunoscînd drepturile naţiunii române. Se deschidea calea unei colaborări în lupta revoluţionară. Din nefericire nu au mai avut cînd colabora: forţele revoluţionare maghiare, copleşite de armatele austriece şi ruse au capitulat la Şiria (13 august 1849).

Astfel, ambele revoluţii au fost înfrînte. Habsburgii şi-au instaurat din nou stăpînirea asupra Ungariei şi asupra Transilvaniei.

Pornită din cauze şi condiţii asemănătoare, desfăşurîndu-se în aceeaşi perioadă, avînd ţeluri comune, revoluţia de la 1848, din Ţările Române, a avut un caracter unitar. Ea a dat o lovitură puternică orînduirii feudale, a ajutat mult la întărirea burgheziei şi la dezvoltarea conştiinţei naţionale a poporului român.

Însemnătatea şi urmările revoluţiilor de la 1848. *Revoluţiile de la 1848 au zguduit întreaga Europă. În mai multe ţări: Franţa, Italia, Ungaria, România s-au format guverne revoluţionare care au îndepărtat, pentru o vreme, vechea conducere. Pentru o clipă popoarele subjugate au văzut lucind soarele libertăţii şi al unităţii naţionale. Dar forţele reacţionare interne s-au înţeles cu cele externe şi au intervenit zdrobind revoluţia. Totuşi, în toate ţă-*

rile unde s-au desfăşurat revoluţii, burghezia a început să participe la conducere şi a inaugurat o politică de reforme. Chiar în Rusia ţaristă democraţii revoluţionari V.G. Belinski *şi* A.J. Herzen *au întreţinut o mişcare revoluţionară şi au luat apărarea popoarelor oprimate.*

LECTURĂ

N. Bălcescu scria: «Astfel am văzut eu, cetăţeni, revoluţia română din Ardeal cu simţămintele ei naţionale, cu faptele ei măreţe şi eroice, cu greşelile şi vinele ei. Dar ziua de 3/15 mai 1848 rămîne frumoasă şi luminoasă, curată de orice exces şi greşală. Daţi-mi voie, cetăţeni, a închina această zi, în care poporul român adunat la Blaj în cîmpul Libertăţii strigă: „Noi vrem să ne unim cu Ţara!"».

Un istoric maghiar povesteşte că îndată ce a auzit de izbucnirea revoluţiei maghiare, „Avram Iancu a plecat imediat în munţi la Abrud. Era fiul unui iobag, eliberarea poporului era ţinta vieţii sale. Tatăl său îi spunea că o să sfîrşească pe roată, ca Horea, care — precum se zvonea — fusese de departe străunchi al lui... Iancu n-a fost decît purtătorul de cuvînt al maselor".

Programul P.C.R. despre importanţa revoluţiei de la 1848 în Ţările Române:

„Revoluţia burghezo-democratică de la 1848 a constituit un moment crucial în trecerea României de la feudalism la capitalism, a dat un puternic impuls creşterii conştiinţei de sine a poporului român, a exprimat hotărîrea moldovenilor, muntenilor şi transilvănenilor de a sfărîma vechile relaţii feudale, de a deschide calea noii orînduiri, de a făuri unitatea naţională în cadrul frontierelor unuia şi aceluiaşi stat, de a înainta neabătut pe drumul progresului şi democraţiei."

ÎNTREBĂRI

— Care popoare din Europa luptau în 1848 pentru unificarea statului şi libertatea naţională?
— Care au fost fruntaşii revoluţiei de la 1848 din Ţările Române?
— Comparaţi prevederile din Proclamaţia de la Izlaz cu cererile formulate de revoluţionari pe Cîmpia Libertăţii de la Blaj în 3/5 mai 1848. Ce concluzii desprindeţi?

FORMAREA STATELOR NAŢIONALE MODERNE: ROMÂNIA, ITALIA, GERMANIA

NECESITATEA FORMĂRII STATELOR NAŢIONALE

În evul mediu şi la începutul epocii moderne au existat în Europa mai multe imperii formate prin cuceriri. Pe teritoriul lor se aflau multe naţiuni sau popoare. Astfel, sultanul stăpînea, numai în Europa, mai mult de cinci naţiuni: românii, bulgarii, sîrbii, albanezii şi încă un număr mare de greci. Habsburgii stăpîneau pe unguri, cehi, slovaci, o parte din polo-